

УДК 636.2.082

О. І. СТАДНИЦЬКА*

Інститут розведення і генетики тварин НААН

ВПЛИВ РОСТУ І РОЗВИТКУ КОРІВ У ПЕРІОД ВИРОЩУВАННЯ НА ЇХ МОЛОЧНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ

Викладено результати досліджень впливу живої маси тварин на формування молочної продуктивності корів української чорно-рябої молочної породи.

Жива маса, середньодобові прирости, туша, забійний вихід

Генетично запрограмована продуктивність може бути реалізована при сприятливих умовах вирощування, догляду та використання тварин. Встановлено, що різні рівні та прийоми годівлі й утримання тварин у період їхнього росту і розвитку можуть як сприяти формуванню молочної продуктивності, так і пригнічувати її [1–4]. Низький і дуже високий рівні годівлі негативно впливають на молочну продуктивність та відтворювальну здатність тварин. Підвищений рівень годівлі телиць молочних порід сприяє формуванню високої молочної продуктивності. В зв'язку з цим виникла необхідність розробки параметрів росту для кожної новоствореної породи. Тому розробка параметрів росту і відбору тварин за живою масою має практичне і теоретичне значення.

Метою наших досліджень було вивчити вплив живої маси тварин у період їхнього росту на майбутню молочну продуктивність корів української чорно-рябої молочної породи.

---

* Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук, професор Й.З. Сірацький.

© О. І. Стадницька, 2011

Розведення і генетика тварин. 2011. № 45

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проведені на 535 коровах, які належали господарству “Іванівське” Тернопільської області. Живу масу піддослідних тварин вивчали шляхом індивідуального щомісячного зважування, молочну продуктивність – на основі проведення контрольних надоїв та даних зоотехнічного обліку. Коефіцієнти кореляції і частку впливу різних факторів на молочну продуктивність вивчали за М. О. Плохинським [5].

Результати досліджень. Результати наших досліджень показують, що найвищі надої були у корів, які в період вирощування мали масу у 6-місячному віці 161–180 кг, а найнижчі – з живою масою 101–120 кг (табл. 1). Різниця за надоєм між коровами з живою масою 101–120 кг і 161–180 кг за першу лактацію складала 462,9 кг ($P < 0,001$), за другу – 620,4 ($P < 0,001$), за третю – 885,3 ($P < 0,001$) і за найвищу – 953,7 кг ($P < 0,001$) і за кількістю молочного жиру в молоці – відповідно 17,7 ($P < 0,001$), 21,9 ($P < 0,001$), 31,8 ($P < 0,001$) і 33,8 кг ($P < 0,001$). Різниця за надоєм між коровами з живою масою у 6-місячному віці 121–140 кг і 161–180 кг за першу лактацію складала 277,2 кг ($P < 0,10$), за другу – 455,0 ($P < 0,01$), за третю – 799,6 ($P < 0,001$) і за найвищу – 644,8 кг ($P < 0,001$), а за кількістю молочного жиру в молоці – відповідно 10,3 кг ($P < 0,05$), 16,5 ($P < 0,001$), 27,7 ($P < 0,001$) і 23,3 кг ($P < 0,001$).

Результати наших досліджень показують, що оптимальною живою масою в період вирощування корів у 6-місячному віці є 160–180 кг.

У 12-місячному віці в період вирощування тварин найвищі надої були у корів з живою масою 241–260 і 261–280 кг, а найменші – з живою масою 201–220 кг (табл. 2).

Різниця за надоєм у цьому віці між коровами з живою масою 201–220 і 241–260 кг за першу лактацію складала 175 кг ($P < 0,10$), за другу – 226,0 ($P < 0,10$), за третю – 493 ($P < 0,001$) і за найвищу – 625,8 кг ($P < 0,001$), а за кількістю молочного жиру – відповідно 9,7 кг ($P < 0,10$), 7,6, 19,9 ($P < 0,001$) і 20,4 кг ($P < 0,001$). Між коровами із живою масою в період вирощування 201–220 кг і 261–280 кг різниця за першу лактацію

складала 330 кг ($P<0,01$), за другу – 433,0 ($P<0,001$), за третю – 500,4 ($P<0,001$) і за найвищу – 727,6 кг ($P<0,001$), а за кількість молочного жиру в молоці – відповідно 10,7 ($P<0,05$), 13,60 ($P<0,05$), 18,6 ($P<0,01$) і 26,9 кг ($P<0,001$).

1. Залежність молочної продуктивності корів від їхньої живої маси в 6-місячному віці

Жива маса у віці 6 місяців, кг	n	Лактація	Молочна продуктивність		
			надій, кг	вміст жиру в молоці, %	кількість молочного жиру, кг
101–120	48	I	3787,3±65,5	3,52±0,01	133,4±3,04
	36	II	3844,7±93,3	3,54±0,01	136,2±2,99
	27	III	3914,5±101,5	3,53±0,01	138,2±3,01
	48	Найвища	4189,2±91,1	3,54±0,01	148,3±3,56
121–140	185	I	3977,7±77,2	3,54±0,02	140,8±3,13
	161	II	4010,1±98,8	3,53±0,01	141,6±2,93
	130	III	4006,2±100,0	3,55±0,02	142,3±3,15
	185	Найвища	4458,1±98,5	4,86±0,01	158,8±3,44
141–160	133	I	4185,1±98,6	3,54±0,01	148,2±3,21
	113	II	4188,1±93,7	3,55±100,0	148,7±3,45
	87	III	4608,0±99,6	3,53±0,02	162,7±3,55
	133	Найвища	4808,1±101,1	3,55±0,02	170,7±3,33
161–180	92	I	4254,2±99,1	3,55±0,02	151,1±3,42
	80	II	4465,1±100,6	3,54±0,01	158,1±3,48
	57	III	4799,8±100,1	3,54±0,02	170,0±3,55
	92	Найвища	5142,9±98,9	3,54±0,02	182,1±3,44
181–200	17	I	4080,3±93,5	3,52±0,01	143,7±3,55
	14	II	4110,2±95,6	3,53±0,02	145,1±3,66
	11	III	4200,1±98,6	3,54±0,02	148,7±3,71
	17	Найвища	4338,6±106,8	3,54±0,01	153,7±3,88
У середньому	535	I	4427,4±35,8	3,53±0,02	157,2±1,27
	413	II	4585,5±48,6	3,56±0,02	163,2±4,78
	296	III	4897,0±75,2	3,57±0,03	174,6±2,82
	535	Найвища	5207,0±36,8	3,55±0,01	184,9±1,34

2. Залежність молочної продуктивності корів від їхньої живої маси в 12-місячному віці

Жива маса у віці 12 місяців, кг	n	Лактація	Молочна продуктивність		
			надій, кг	вміст жиру в молоці, %	кількість молочного жиру, кг
201–220	30	I	3950,0±85,6	3,55±0,01	140,3±3,61
	25	II	3999,1±103,8	3,55±0,01	1421,0±3,50
	20	III	4110,3±121,0	3,54±0,01	1451,6±3,55
	31	Найвища	4230,4±125,4	3,55±0,01	150,2±3,40
221–240	98	I	4015,4±82,0	3,55±0,01	142,6±3,11
	83	II	4095,1±96,6	3,54±0,01	143,3±3,33
	70	III	4121,2±101,3	3,55±0,01	142,4±3,60
	98	Найвища	4452,1±93,0	3,55±0,01	158,1±4,01
241–260	101	I	4125±45,6	3,55±0,02	150,0±3,90
	86	II	4225,1±75,1	3,54±0,01	149,6±3,84
	67	III	4603,3±92,0	3,55±0,01	165,5±4,00
	101	Найвища	4858,2±100,1	3,55±0,01	172,6±3,68
261–280	127	I	4280,1±68,1	3,54±0,02	151,6±4,45
	98	II	4432,1±75,2	3,55±0,02	155,6±5,00
	75	III	4611,3±92,1	3,56±0,01	164,2±4,63
	127	Найвища	4988,0±96,2	3,55±0,01	177,1±4,81
281–300	91	I	4120,3±88,5	3,54±0,01	144,2±3,86
	73	II	4210,6±99,0	3,55±0,01	149,5±4,20
	50	III	4375±88,0	3,55±0,01	155,4±4,43
	81	Найвища	4466,1±99,2	3,55±0,01	147,0±4,05
301–320	49	I	4110,1±105,0	3,54±0,01	145,5±4,12
	38	II	4190,6±111,0	3,55±0,01	148,8±3,99
	26	III	4005,1±110,3	3,56±0,01	142,6±3,80
	49	Найвища	4300,1±112,0	3,55±0,01	152,7±4,22
321 і вище	14	I	3650,6±125,1	3,55±0,02	129,8±5,11
	12	II	3820,1±155,0	3,54±0,03	135,3±4,85
	10	III	4005,1±162,2	3,55±0,02	142,2±4,45
	14	Найвища	4112,6±177,0	3,55±0,02	146,0±4,23

Між коровами з живою масою в період вирощування 221–240 і 261–280 кг різниця за надоем за першу лактацію

складала 267,7 ($P<0,05$), за другу – 337,0 ($P<0,05$), за третю – 490 ($P<0,001$) і за найвищу – 535,9 кг ($P<0,001$), а за кількістю молочного жиру в молоці відповідно – 9,0 ($P<0,10$), 12,3 ($P<0,05$), 21,8 кг ($P<0,001$).

За надоем та кількістю молочного жиру спостерігається значна різниця і між іншими групами корів. За результатами досліджень можна констатувати, що оптимальною живою масою в період вирощування корів у 12-місячному віці є 260–280 кг.

У 18-місячному віці в період вирощування корів найвищі надой були у тварин з живою масою 360–400 кг. Між коровами в період вирощування з живою масою до 300 кг і живою масою 360–380 кг різниця за надоем за першу лактацію складала 402 кг ($P<0,05$), другу – 695,5 ($P<0,001$), третю – 692 ($P<0,001$) і найвищу – 770,8 кг ($P<0,001$), а за кількістю молочного жиру – відповідно 14,2 ($P<0,05$), 32,7 ($P<0,001$), 25,5 ($P<0,001$) і 27,3 кг ($P<0,001$). Між коровами з живою масою в період вирощування 301–320 і 360–380 кг різниця за надоем за першу лактацію була 220,3 кг, за другу – 303,1 ($P<0,05$), за третю – 488,8 ($P<0,01$) і за найвищу – 527,8 кг ($P<0,001$), а за кількістю молочного жиру в молоці – відповідно 7,6; 17,7 ($P<0,001$), 17,5 ($P<0,001$) і 15,8 кг ($P<0,01$).

Між коровами з живою масою в період вирощування 301–320 і 380–400 кг різниця за надоем за першу лактацію складала 323,9 кг ($P<0,05$), за другу – 513,1 ($P<0,001$), за третю – 651,7 ($P<0,001$) і за найвищу – 679,7 кг ($P<0,001$). Спостерігається вірогідна різниця за надоем і між іншими групами корів. Результати наших досліджень показують, що оптимальною живою масою корів в період вирощування є 380–400 кг.

Нами встановлено, що жива маса корів при першому осіменінні має також позитивний зв'язок з їхнього молочною продуктивністю. Різниця за надоем між коровами з живою масою при першому осіменінні до 300 кг і 361–380 кг за першу лактацію складає 325,0 кг ($P<0,05$), за другу – 607,7 ($P<0,001$), за третю – 641,2 ($P<0,001$) і за найвищу – 824,4 кг ($P<0,001$), а

за кількістю молочного жиру – відповідно 11,4 ($P<0,05$), 12,0 ($P<0,05$), 21,5 ($P<0,001$) і за найвищу – 29,2 кг ($P<0,001$). Різниця за надоем між коровами з живою масою при вирощуванні 301–320 і 361–380 кг за першу лактацію складала 260 кг ($P<0,05$), за другу – 409,7 ($P<0,01$), за третю – 480 ($P<0,001$) і за найвищу – 825 кг ($P<0,001$), а за кількістю молочного жиру – відповідно 9,6 ($P<0,001$), 6,2, 16,6 ($P<0,01$) і 21,3 кг ($P<0,001$). Між коровами з живою масою в період вирощування 301–320 і 381–400 кг різниця за надоем за першу лактацію складала 579,8 кг ($P<0,01$), за другу – 573,6 ($P<0,001$), за третю – 558,0 ($P<0,01$) і за найвищу – 500,0 кг ($P<0,001$), а за кількістю молочного жиру в молоці – відповідно 9,6 ($P<0,10$), 12,0 ($P<0,05$), 19,4 ($P<0,001$) і 17,8 кг ($P<0,01$). Встановлено значну вірогідну різницю і між іншими групами корів. Результати наших досліджень показують, що корови української чорнорябої молочної породи мають оптимальну живу масу при першому осіменінні – 360–380 кг.

Аналіз зв'язків живої маси корів у період їхнього вирощування з молочною продуктивністю показав, що жива маса в період індивідуального росту й розвитку тварин має значний вплив на надій, вміст жиру в молоці та кількість молочного жиру.

Вірогідні коефіцієнти кореляції між живою масою корів у 6-місячному віці і надоем за другу, третю і найвищу лактацію склали 0,177–0,265 та між живою масою і вмістом жиру в молоці за другу і найвищу лактації – 0,119–0,244, між живою масою у 12-місячному віці відповідно за другу, третю і найвищу лактації – 0,238–0,255 та кількістю молочного жиру за другу і найвищу лактації – 0,206–0,222; у 18-місячному віці між живою масою та надоем за другу, третю і найвищу лактації вірогідні коефіцієнти кореляції були в межах 0,240–0,345 і за кількістю молочного жиру за другу і найвищу – 0,228–0,311 та при першому осіменінні – відповідно 0,188–0,205 і 0,180–0,205.

Висновки. Встановлено значну частку впливу на молочну продуктивність (залежно від лактації) живої маси корів у період їхнього вирощування у 6-місячному віці на надій – 15,1–23,5

%, на вміст жиру в молоці – 17,55–28,71 та на кількість молочного жиру – 14,82–31,42 %, у 12-місячному віці – відповідно 25,45–35,84; 23,45–28,77 і 24,60–32,91 %, у 18-місячному – 27,38–34,19, 29,12–31,23 і 25,81–35,11 % та при першому осіменінні – 22,60–36,68, 29,85–33,99 і 21,51–32,88%.

1. *Гавриленко, М. С.* Вирощування корів з надоєм 5,0–8,0 тис. кг молока за лактацію / М. С. Гавриленко. – К.: Наук. світ, 2001. – 68 с.

2. *Зубець, М. В.* Вирощування ремонтних телиць / М. В. Зубець, Й. З. Сірацький, Я. Н. Данилків. – К.: Урожай, 1993. – 136 с.

3. *Зубець, М. В.* Формування молочного стада з програмованою продуктивністю / М. В. Зубець, Й. З. Сірацький, Я. Н. Данилків. – К.: Урожай, 1994. – 224 с.

4. *Красота, В. Ф.* Связь интенсивности роста телок с их будущей молочной продуктивностью / В. Ф. Красота, В. П. Попов, Г. Г. Скрипниченко // Зоотехния. – 1993. – № 10. – С. 3–5.

5. *Плохинский, Н. А.* Руководство по биометрии для зоотехников / Н. А. Плохинский – М.: Колос, 1969. – 256 с.

ВЛИЯНИЕ РОСТА И РАЗВИТИЯ КОРОВ В ПЕРИОД ВЫРАЩИВАНИЯ НА ИХ МОЛОЧНУЮ ПРОДУКТИВНОСТЬ. Стадницкая О.

Изложены результаты исследований влияния роста живого веса и линейного роста на формирование молочной продуктивности коров западного внутривидового типа.

Живой вес, среднесуточные привесы, туша, убойный выход

INFLUENCE OF GROWTH AND DEVELOPMENT OF THE COWS DURING CULTIVATION ON THEIR DAIRY EFFICIENCY. Stadnitska O.

The results of researches of influence of growth of live weight and linear growth on formation of dairy efficiency of the cows western interbreeding type are stated.

Live weight, average daily additional weights, extinguishing, for slaughter output